

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ
ОБРАЗАЦ - 11
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

УПУТСТВО ЗА ПИСАЊЕ ИЗВЕШТАЈА О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Тема: **МОГУЋНОСТИ И ОГРАНИЧЕЊА РАЗВОЈА АУТОНОМИЈЕ УЧЕНИКА У
ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОМ ПРОЦЕСУ**

Кандидат: **мр Ивана Ђерић**

(Свака рубрика мора бити попуњена)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовео комисију: Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду на седници одржаној 07.11.2014. године именовало је Комисију за оцену и одбрану докторске дисертације.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>-Др Оливера Гајић, редовни професор за ужу научну област Педагогија, изабрана у звање 29. 03. 2013. Филозофски факултет, Нови Сад, ментор</p> <p>-Др Споменка Будић, ванредни професор за ужу научну област Педагогија, изабрана у звање 27.10.2011. Филозофски факултет, Нови Сад, председник</p> <p>-Др Светлана Шпановић, редовни професор за ужу научну област Педагошке науке, изабрана у звање 17.09.2013. Педагошки факултет, Сомбор, члан</p> <p>-Др Јелица Петровић, доцент за ужу научну област Психологија, изабрана у звање 04.07.2011. Филозофски факултет, Нови Сад, члан</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Ивана, Димитрије, Ђерић</p> <p>2. Датум рођења, општина, република: 02.10.1978. Савски венац, Београд, Р Србија</p> <p>3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: 12.03.2009. Филозофски факултет, Београд, теза: „Утицај стереотипних представа наставника о адолесцентима на њихове односе у наставном процесу“</p> <p>4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Педагогија</p>
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: МОГУЋНОСТИ И ОГРАНИЧЕЊА РАЗВОЈА АУТОНОМИЈЕ УЧЕНИКА У ВАСПИТНО- ОБРАЗОВНОМ ПРОЦЕСУ

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикана и сл.

Докторска дисертација је обима 421 странице куцаног текста. Од тога 338 страница чини основни текст, 9 страница литература (448 референци) и 54 странице прилози (укупно 17 прилога). Рад има 18 табела, 11 графикана и 2 скениране слике/фотографије.

Основни текст дисертације, подељен је у 19 поглавља и садржи следеће научно-концепцијске целине: **Први део – ТЕОРИЈСКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА – Теоријски приступи изучавању ученичке аутономије**, обухвата: **1. Терминолошко-појмовно одређење аутономије**, у којем се појам аутономије тумачи са филозофског, психолошког и педагошког аспекта (30-51); **2. Теоријска полазишта о ученичкој аутономији у класичним педагошким теоријама**, са одељцима који се односе на развој аутономије детета, подстицање развоја аутономије ученика у школи и стил понашања наставника усмерен на развој аутономије ученика (52-63). У **3. Поглављу: Мотивационе и развојне теорије о ученичкој аутономији у области образовања**, разматрају се теорије самодетерминације, теорије усклађености личности и окружења и теорија образовних промена (64-83); Поглавље **4. Аутономија детета у различитим контекстима одрастања**, обухвата следеће поднасловне: *Природа, контекст и развој аутономије детета; Улога и значај породице у развоју и подстицању аутономије детета; Улога и значај наставника у развоју и подстицању аутономије ученика; Ангажованост ученика у развоју и подстицању властите аутономије; Поступци и технике подстицања аутономије ученика у васпитно-образовном процесу* (84-123). Следи **Други део – МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА** - у којем су објашњени основни појмови, дефинисан је миксметодски нацрт, дефинисани су и образложени проблем и значај истраживања, а детаљно су објашњене и квалитативна и квантитативна фаза миксметодске студије. Посебна пажња поклоњена је дефинисању циља истраживања, формулисању истраживачких питања и претпоставки, прикупљању података, детерминисању варијабли, експлициране су научно-истраживачке методе, технике, поступци и инструменти истраживања са карактеристикама узорка истраживања, презентована је организација и ток проучавања (125-154); Последње поглавље у оквиру овог дела дисертације обухвата *Етичка питања у миксметодској студији о ученичкој аутономији* (157-158).

Трећи део дисертације : РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА И ИНТЕРПРЕТАЦИЈА – обухвата два обимна сегмента: **Резултате из квалитативне фазе миксметодске студије и Резултате из квантитативне фазе миксметодске студије**. Поглавље **Резултати из квалитативне фазе миксметодске студије** обухвата: *Анализу и дискусију из фокус група са ученицима; Анализу и дискусију налаза из фокус група са наставницима; Поређење ученичких и наставничких исказа о могућностима и ограничењима развоја; Основне закључке из квалитативне фазе миксметодске студије* (159-266). Поглавље **Резултати из квантитативне фазе миксметодске студије** обухвата: *Дескриптивни опис истраживачких варијабли; Како ученици опажају поступке наставника усмерене на уважавање и подстицање ученичке аутономије у васпитно-образовном процесу; Школски успех и перцепције ученика о односу наставника према ученичкој аутономији као предиктори задовољства школом и наставницима; Глас ученика; Основни закључци из квантитативне фазе миксметодске студије* (267-318).

Четврти део дисертације – ИНТЕГРАЦИЈА НАЛАЗА У МИКСМЕТОДСКОЈ СТУДИЈИ: ЗАКЉУЧЦИ И ПЕДАГОШКЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ садржи

свеобухватне закључке и педагошке импликације целовитог истраживачког подухвата (319-339). Следи списак веома респектабилне **Литературе**, а на крају дисертације дати су **Прилози** (367-421) који обухватају инструменте истраживања, списак тема и категорија из фокус група са ученицима и наставницима, као и табеле са статистичким индикаторима (укупно 17 прилога).
Целокупан текст докторске дисертације предат је и на ЦД-у.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација мр Иване Ђерић под насловом „МОГУЋНОСТИ И ОГРАНИЧЕЊА РАЗВОЈА АУТОНОМИЈЕ УЧЕНИКА У ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОМ ПРОЦЕСУ“ представља веома сложени научно-истраживачки подухват са две комплексне фазе миксметодског истраживања: квалитативне и квантитативне. То значи да су спроведена истраживања, теоријско-емпиријског карактера, претпостављала строгу проблематизацију значајних педагошких, психолошких, филозофских, методолошких и других сазнања. Кандидаткиња се нашла пред тематски веома разуђеним и теоријски широко постављеним истраживачким пољем, тако да је своју пажњу морала фокусирати најпре на успостављање односа између теоријских приступа и емпиријских истраживања, као и на богат избор методолошких процедура и поступака. Испољени начини и путеви трагања за савременим методолошким обрасцима, омогућили су да се сагледају, поред конкретних доприноса ових истраживања предмету којим се бави, и нови правци кретања педагошке мисли.

У оквиру **Теоријских приступа изучавању ученичке аутономије** (1. Део дисертације) у којем кандидаткиња истиче актуелност, потребу и значај одабраног предмета истраживања, она приступа анализи савремених педагошких, психолошких и филозофских теорија које несумњиво потврђују да је развијање ученичке аутономије веома значајан васпитно-образовни циљ, да би издвојила из њих најзначајније закључке који ће јој послужити као оријентир у процењивању праваца пројектовања властитог истраживачког подухвата. Дат је приказ појмовно-термиолошког одређења аутономије појединца из угла различитих научних дисциплина (филозофија, антропологија, психологија и педагогија), као и теоријско-методолошки приступи изучавању ученичке аутономије. С обзиром на чињеницу да је питање аутономије ученика повезано са питањем улоге и положаја детета, сагледани су начини на које су се схватили природа, положај и улога детета у појединим педагошким правцима, као и начини разумевања и тумачења аутономије ученика у актуелним психолошким и педагошким теоријама. Такође се расправља и о аутономији ученика у реалном школском контексту, о природи, функцијама и врстама ученичке аутономије и др. Домете различитих теоријских полазишта о ученичкој аутономији у класичним педагошким теоријама, као и мотивационе и развојне теорије у области образовања, мр Иване Ђерић процењује са становишта аутономије детета у различитим контекстима одрастања. Констатује се да стил понашања наставника у значајној мери одређује ниво ученичке аутономије и квалитет њихове мотивације. Све је стављено у службу стварања теоријског поља на којем ће се успостављати оригиналност емпиријског истраживања кандидаткиње и критичност према границама научне радозналости.

Други део дисертације **Методолошки приступи проучавању развоја аутономије ученика у васпитно-образовном процесу – миксметодска студија**, усмерава пажњу читалаца на предмет овог истраживања који је дефинисан као испитивање могућности и ограничења развоја аутономије ученика у васпитно-образовном процесу. У складу са тим, сврха ове двофазне миксметодске секвенцијалне студије је била да се стекне увид у мишљења и искуства различитих учесника васпитно-образовног процеса о феномену аутономије ученика, с циљем да се развије упитник који мери ученичке перцепције о наставничким поступцима усмереним на уважавање и подстицање аутономије у васпитно-образовном процесу.

У квалитативној фази истраживања кандидаткиња је, на основу података прикупљених у оквиру фокус група (укупно 14 фокус група), настојала да стекне увид у то како ученици и наставници разумеју и тумаче аутономију ученика, да испита њихово мишљење о олакшавајућим и отежавајућим чиниоцима у остваривању ученичке аутономије, као и да установи у којим наставним и школским ситуацијама ученици имају могућност да остваре властиту аутономију. Анализа добијених података из фокус група за ученике и наставнике

заснивала се на проучавању транскрибованих материјала који су тонски снимљени. Примењен је метод квалитативне тематске анализе који је кандидаткињи омогућио да се транскрибовани подаци анализирају и интерпретирају кроз процес кодирања. Кодови и категорије нису унапред дефинисане (индуктивни приступ), већ су формирано током процеса кодирања, анализе и интерпретације података. Анализа ученичких и наставничких наратива у квалитативној фази истраживања показала је да учесници опажају да су мотивациони поступци наставника кључни за подржавање ученичке аутономије. Скала „Ученичке перцепције о подстицању ученичке аутономије у васпитно-образовном процесу“ обухватала је четири конструкта који су изабрани на основу проучавања поставки теорије самодетерминације (Deci & Ryan, 1985), теорије усклађености личности и окружења („person-environment fit theory“ – Eccles *et al.*, 1991, Eccles *et al.*, 1997), теорије образовних промена (Fielding, 2001; Fullan, 2007; Mitra, 2004, 2006), као и других сазнања из области образовања које се на посредан или непосредан начин баве питањем ученичке аутономије (Brighouse, 2000; Callan, 2002; Dearden, 1972; Dewey, 1939; Glasser, 1998; Reich, 2002; Rudduck & Flutter, 2004; Vranješević, 2008).

У квантитативној фази истраживања циљ је био да се испитају ученичке перцепције о односу наставника према ученичкој аутономији у васпитно-образовном процесу. Овај циљ је операционализован кроз три истраживачка задатка. Први задатак је подразумевао да се утврди како ученици опажају поступке наставника усмерених на уважавање и подстицање аутономије у васпитно-образовном процесу, други задатак је подразумевао да се утврди који предиктори предвиђају задовољство школом и задовољство наставницима, а трећи задатак је подразумевао да се утврде предлози и сугестије ученика о начинима унапређивања квалитета наставе из њихове перспективе. У квантитативној фази истраживања примењен је упитник за процену понашања наставника у погледу уважавања и подстицања аутономије ученика. Категорије, теме и цитати добијени из података у квалитативној фази истраживања послужили су за развијање упитника који је примењен на већем узорку ученика у квантитативној фази истраживања. Први степен анализе подразумевао је примену дескриптивне статистике, наредни ниво представљала је анализа тврдњи у Упитнику ради провере њихове поузданости у скали (при чему је као критеријум коришћена Кронбахова alpha), док је трећи степен анализе обухватио примену факторске анализе главних компоненти (са Promax косоуглом ротацијом) у циљу мапирања поступака уважавања и подстицања ученичке аутономије у васпитно-образовном процесу из перспективе ученика. Четврти степен анализе подразумевао је примену модела линеарне регресионе анализе (ANOVA) с циљем да се утврде предиктори општег задовољства школом и задовољства наставницима с обзиром на школски успех ученика и њихове перцепције наставничког односа према уважавању и подстицању ученичке аутономије.

Чланови Комисије стоје на становишту да је, у области васпитања и образовања, комбиновање више истраживачких приступа, метода и техника увек пожељно због високе комплексности проучаваног феномена који захтева сагледавање и проучавање из више перспектива. Такође, Комисија је мишљења да је овој етапи истраживања поклоњена велика пажња и уложен значајан труд током прикупљања података у квалитативној и квантитативној фази истраживања, као и конструкцији инструмената.

Најзад, треба рећи да су у овој миксметодској студији поштовани етички захтеви који се препоручују у методолошкој литератури: (а) примена демократских и партиципативних процедура које штите учеснике истраживања од физичких и менталних неугодности, оштећења и опасности; (б) обезбеђивање сагласности о њиховој партиципацији у истраживачком процесу; (в) успостављање јасног и правичног споразума пре учешћа у истраживању са разјашњеним обавезама и одговорностима свих; (г) уважавање личне слободе учесника о напуштању истраживачке ситуације у било које време; (д) информисање учесника истраживања о сврси и циљевима истраживања и (ђ) стечене

информације о учесницима истраживања су поверљиве природе уколико није другачије договорено (ЋипораЋа, 2009, према: Радишић, 2013; Ристић, 2006).

Трећи део дисертације – **Резултати истраживања и интерпретација**, обухвата две велике целине: *Резултате из квалитативне фазе миксметодске студије* и *Резултате из квантитативне фазе миксметодске студије*. У оквиру квалитативне фазе анализирани су и дискутовани налази из фокус група са ученицима и наставницима, компарирани су њихови искази о могућностима и ограничењима развоја аутономије ученика, а након тога изведени су основни закључци из квалитативне фазе миксметодске студије.

Кад је реч о анализи и дискусији налаза из фокус група са ученицима, посебна пажња поклоњена је разумевању и тумачењу концепта ученичке аутономије, перцепцији ученика о наставничкој подршци ученицима у остваривању њихове аутономије, као и олакшавајућим и отежавајућим чиниоцима у остваривању њихове аутономије. Идентификовано је 5 тематских целина које су обухватиле 30 категорија ученичких одговора. У ученичким конверзацијама преовладају следеће теме: (1) Ученичка аутономија је мотивациони концепт који је важан за развој и одрастање деце; (2) Профил (не)пожељног наставника за остваривање ученичке аутономије; (3) Уважавање и подстицање ученичке аутономије подразумева примену одређених мотивационих поступака; (4) Стил понашања наставника: оптимални баланс између слободе и ауторитета; (5) Наставници су највећа препрека у остваривању ученичке аутономије, али потребно је да се унапреде различити аспекти васпитно-образовног процеса. „Подржавање аутономије“ из ученичке перспективе подразумева да наставник у наставним и школским ситуацијама узима у обзир „глас“ ученика, подстиче њихову иницијативу и акцију, подржава њихове изборе и нуди им могућност да доносе одлуке у складу са узрасним одликама, развојним и мотивационим ресурсима детета. Ученици сматрају да се у школи ретко пружа подршка аутономији ученика, а уколико се то и чини у питању је „више задовољавање форме, а мање суштине“.

Током анализе и дискусије налаза из фокус група са наставницима, кандидаткиња се водила истим смерницама као и током фокус група са ученицима, те је на основу кодирања наставничких одговора извела 5 тематских целина које су обухватиле укупно 24 категорије. У наставничким конверзацијама преовладавају следеће теме: (1) Концепт ученичке аутономије је потребно прецизно дефинисати; (2) Стил понашања наставника: оптимални баланс између слободе и ауторитета; (3) Ученичку аутономију је могуће развијати и подстицати применом разноврсних мотивационих поступака; (4) У школи ипак постоји „простора“ да ученици остваре своју аутономију; (5) Бројне су препреке у остваривању ученичке аутономије, али је недовољно предуслова за њено остваривање. На темељу добијених истраживачких налаза закључује се да уважавање и подстицање аутономије ученика захтева, пре свега, подржавајући ауторитет наставника који се заснива на стручним и педагошко-психолошким компетенцијама које ће му омогућити да успостави оптималан баланс између слободе и структуре у васпитно-образовном процесу. На основу факторске анализе у квантитативној фази истраживања утврђено је да постоје четири димензије понашања наставника, и то: „Подстицање слободе изражавања и размене мишљења“; „Подстицање самосталности, слободе избора и одлучивања“; „Занемаривање и спутавање ученичких идеја и акција“; „Занемаривање и спутавање слободе избора и одлучивања“. На основу налаза, кандидаткиња закључује да су когнитивна, мотивациона и емоционална подршка наставника у различитим васпитно-образовним ситуацијама од пресудног значаја за доживљај уважавања и подстицања аутономије из перспективе ученика. Ученичке процене о наставничком односу према аутономији ученика у највећој мери одређене су доживљајем да се уважавају и подстичу унутрашњи ресурси ученика (ученичке идеје, мишљење, потребе, искуства и интересовања). Даље, корелационе анализе показују да се задовољство школом и наставницима доводи у везу са понашањем наставника које је усмерено на уважавање и

подстицање аутономије ученика у васпитно-образовном процесу. Прва регресиона анализа показује да је школски успех који ученици постижу на полугодишту значајан предиктор задовољства ученика школом коју похађају. Такође, подржавање самодетерминисаних и аутономних облика понашања је значајан предиктор задовољства ученика школом и наставницима, док је значајан предиктор ученичког незадовољства школом наставничко занемаривање и спутавање ученичких идеја и акција, као и потреба да бирају и одлучују. Друга регресиона анализа указује да је подстицање слободе изражавања и размене мишљења представља најзначајнији предиктор ученичког задовољства односом и понашањем својих наставника у васпитно-образовном процесу.

Четврти део дисертације – **Интеграција налаза у миксметодској студији: закључци и педагошке импликације**, обједињује налазе из обе истраживачке фазе и води ка закључку да је ученичка аутономија вишедимензионалан феномен и важан педагошки циљ, али да његова реализација зависи од бројних могућности и превазилажења постојећих препрека у васпитно-образовној пракси.

Закључци и педагошке импликације затварају, како ово поглавље, тако и дисертацију.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији **уз напомену:**

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

- Ђерић, И. и Р. Ђевић, Н. Лалић-Вућетић (2009): Стеротипи наставника о адолесцентима и ученичка аутономија, у Ђ. Комленовић и Д. Малинић (прир.): Квалитет и ефикацност наставе (165-177). Београд: *Институт за педагошка истраживања* и Волгоград: Волгоградски државни педагошки универзитет.
- Ђерић, И. (коауторство са Н. Лалић-Вучетић и Р. Ђевић) „Ученичка аутономија и интерперсонални стил наставника у теорији самодетерминације“, Београд: Зборник Института за педагошка истраживања, бр 2, 2009, стр. 349-366.

Кандидаткиња је пријавила докторску дисертацију према раније важећим одредбама закона.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Кандидаткиња је у свом истраживању пошла од уверења да однос према аутономији ученика зависи од начина на који се овај феномен дефинише на теоријској равни, а затим и у законској и програмској документацији која регулише рад наставника и ученика у наставном раду. Уколико је потреба за уважавањем аутономије ученика препозната од стране креатора образовних политика, веће су шансе да се узме у обзир приликом дефинисања циљева и задатака образовања и васпитања деце, а самим тим, да се у оквиру програмске и школске документације планирају организациона и методичка решења која би допринела уважавању и подстицању аутономије ученика.

Анализе једног значајног и још увек недовољно проученог проблема добиле су овом дисертацијом неоспорне научне основе и вредности. Оне се огледају, пре свега, у креирању услова живота и рада у школи који ће промовисати уважавање аутономије ученика као предуслов развоја компетенција неопходних за активно и партиципативно грађанство.

Педагошке импликације у овом истраживању односе се на: (а) осмишљавање законско-нормативних прописа који ће омогућити остваривање аутономије ученика у васпитно-образовном процесу, као и предвиђање организационих и методичких решења у програмској и школској документацији који би допринели развоју аутономије ученика; (б) креирање подржавајућег контекста у школи у којој се уважава и подстиче аутономија ученика (и других учесника); (в) развијање интерперсоналног стила наставника које ће бити усмерен ка уважавању и подстицању ученичке аутономије током иницијалног образовања наставника и стручног усавршавања током професионалне каријере; (г) освешћивање ученика и других актера у васпитно-образовном раду о значају питања аутономије ученика за квалитет мотивације, постигнућа и њихов укупан психосоцијални развој, итд. Резултати истраживања недвосмислено су показали да је за афирмацију ученичких компетенција неопходно подстицати индивидуални израз, слободу, аутономију, интелектуалну радозналост, и др.

Значај једног оваквог истраживања може бити вишеструк и мултидимензионалан. Очекује се да ће резултати истраживања имати значајне импликације за оптимализацију и унапређење васпитно-образовног процеса јер је проучавање питања аутономије ученика значајно из више разлога:

- Уважавање деце аутономије је један од индикатора успешне демократизације васпитно-образовне делатности;
- Развој аутономије личности доприноси развоју самосталне, интегрисане и зреле особе;
- Доживљај остварености властите аутономије је битан предуслов здравог психолошког развоја ученика;
- Аутономија је важан чинилац у реализацији циљева учења и постизања образовних постигнућа, и др.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

НАПОМЕНА: Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Резултати истраживања су детаљно приказани и протумачени у складу са захтевима које поставља методологија педагошке науке. На добро утемељеној теоријској равни са функционално распоређеним садржајима у међусобно повезана поглавља, са континуитетом методолошког приступа, уследила су разуђена истраживања у оквиру квалитативне и квантитативне фазе миксметодске студије. Будући да је реч о специфичном истраживачком приступу, треба нагласити да се кандидаткиња определила

за овај приступ управо због кључних обележја миксметодског нацрта, односно методолошког плурализма, што резултира супериорнијим истраживањем у односу на монометодска истраживања. Основни циљ ове стратегије је да се проблем истражи на *експлоративан* начин, да се развије и тестира инструмент на основу квалитативних података и да квантитативни налази помогну у тумачењу квалитативних. Поред тога што је примена статистичких метода била коректна, а изведени закључци засновани на чињеницама, веродостојност и занимљивост текста су повећани навођењем низа примера и одговора испитиваних субјеката.

Чланови Комисије приклањају се становишту да је мало примера у истраживању педагошких појава, у којима је успешно комбинован квалитативни и квантитативни приступ, те примењен оволики број статистичких поступака. Комисија посебно издваја и високо цени богатство примењених методолошких нацрта и инструмената који су омогућили да емпиријско истраживање буде у једино могућој улози, а то је добијање таквих података који ће бити идентификовани као научни доприноси педагошкој теорији и васпитно-образовној пракси.

Закључна разматрања и педагошке импликације разврстани по тачкама логички су произашли из прегледно синтетизованог текста. Нема сумње да је мр Ивана Ђерић намерно избегла у својим истраживањима лакши пут и задржавање на дескрипцији појава, одредивши се за миксметодску студију, и Комисија то посебно цени. Иако тежи, одабрани истраживачки правац био је за кандидаткињу много привлачнији, делатнији и плодноснији, при чему је педагошка мисао обогаћена и осавремењена. Комисија стоји на становишту да је докторска дисертација мр Иване Ђерић резултат самосталног научног рада кандидаткиње која је у потпуности овладавала методологијом научног рада.

10	
IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:	
НАПОМЕНА: Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање.	
1.	Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме Дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме, а у појединим сегментима анализе и превазилази првобитно постављене оквире;
2.	Да ли дисертација садржи све битне елементе Дисертација садржи све битне елементе;
3.	По чему је дисертација оригиналан допринос науци Оригиналност докторске дисертације огледа се, пре свега у идентификовању истраживачког проблема, приступу његовој обради, а затим и у методолошкој коректности и систематичности у миксметодском истраживању, те снажној емпиријско-теоријској аргументацији у закључивању. У истраживању су понуђени оригинални модели подстицања аутономије ученика по којима се може организовати ефикасан рад у школи. Кандидаткиња је пружила, већ самом проблематизацијом бројних педагошких и психолошких сазнања и њиховим постављањем у методолошку мрежу функционалне међузависности са сазнањима других научно-дисциплинарних матрица, значајан допринос савременој педагошкој теорији. Посебан домет и значај предузетих истраживања садржани су у чињеници да је проучавање концепта аутономије у домену образовања релевантно и применљиво у нашој средини. Резултати овог истраживања представљају теоријски допринос сазнањима о подстицању аутономије и самодетерминације, али имају и практичне педагошке импликације на иновирање и оптимализацију васпитно-образовног процеса.
4.	Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања Комисија није уочила недостатке који би утицали на резултат истраживања.
X ПРЕДЛОГ:	
На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:	
-	да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана
-	да се докторска дисертација враћа кандидату на дораду (да се допуни, односно измени) или
-	да се докторска дисертација одбија

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Проф. др Оливера Гајић, ментор

Проф. др Споменка Будић, председник

Проф. др Светлана Шпановић, члан

Доц. др Јелица Петровић, члан

У Новом Саду, 20. 11.2014.

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење, односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.